

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Regvla VIII. Semel malus semper præsumitur esse malus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

REGULA VII.

Privilegium personale personam sequitur, & extinguitur cum persona.

EXempla hujus Regulæ extant in cap. 2. Extrav. De auctorit. & usu pallii. in cap. Mandata 6. De præsumpt. in cap. Sanè De privileg. Est autem privilegium, privata quædam lex, can. Privilegia dist. 3. ut & nominis ætymologia indicat. Paulo J. C. jus singulare est, eò quod contrariationem juris communis concedatur, l. ius singulare 16. D. De legib. Et quidem si in gratiam personæ ejusque tantum prospectu, personale privilegium dicitur: si respectu rei vel causæ, reale, sicut videre est in l. 1. D. De censib. in l. Privilegia 196. D. De R. I. Igitur personale privilegium personæ coheret, & cum eadem extinguitur, per hanc reg. non aliter quam usufructus, qui & ideo personalis dicitur, §. finitur Inst. De usufruct. Ceterum juvat hanc Regulam juris civilis exemplis illustrare. Ecce maritus dotis nomine vel aliter conventus ab uxore, & contra uxor à marito, item socius universorum honorum, vel etiam unius rei, parens, patronus, patrona, liberi que eorum & parentes, donator, miles, eatenus condemnantur, quatenus facere possunt, l. Sunt qui 16. cum aliquot l. seq. D. De rejudic. Junge Et Maritus 54. D. Sol. matrim. Vel licet, ne egeant, l. In condemnatione 173. D. hoc tit. §. præterea Inst. De action. At hoc beneficium, cum personale sit, non producit ad fidejussores ipsorum vel hæredes, l. Maritum 12. cum l. seq. D. Sol. matrim. l. Verum 61. circa princ. D. Pro socio, Et si fidejussor. 24. cum l. seq. De rejud. Exceptis tamen filius mulieris, qui patri hæredes extiterunt, quibus idem beneficium à jure communicatur, ut scilicet & hi

non nisi in id quod facere possunt, condemnentur, l. Etiam 18. D. Sol. matrim. Nec mirum, si enim id receptum est inter socios, propter jus quoddam fraternitatis, quod inter locios intercedit, profectò multò magis recipiendum est inter matrem & filios, propter jus necessitudinis naturalis, d. l. Verum. Sic privilegium immunitatis personæ concessum, cum eadem expirat, l. 3. in fine D. De censib. & de non solvendo veterali de rebus suis, ad emptorem earumdem rerum non pertingit, l. Licitatio 9. §. fin. D. De publican. vide ibid. D. Hujus Regulæ ratio ex eo percipitur, quod dici solet, Cessante causâ, id est, personâ, quæ causa sui privilegii, cessat quoque effectus, id est, ipsum privilegium, ex cap. Cum cessante in princ. De appellat. Et quod alibi elegenter tradit Paulus J. C. in omnibus, inquit, causis id observatur, ut ubi personæ conditio locum facit beneficio, ibi deficiente eâ, beneficium quoque deficiat, l. In omnibus 68. D. hoc tit.

Hinc Regulæ objicitur beneficium restitutionis in integrum, & §. C. Vellejanis quod licet personale sit, tamen ad hæredes transit, l. Non solum 6. D. De in integr. restit. Et l. Hæredes 20. C. Ad SC. Vellejan. Sed respondetur, utrumque hoc beneficium non esse merè personale, sed & rei nomine concedi propter rationem, l. 1. D. De in integr. restit. l. 1. D. Ad SC. Vellejan. l. Exceptiones 7. D. De except. unde utrumque ad hæredes rectè transiunt, d. l. 3. in fine Et d. l. Privilegia.

REGULA VIII.

Semel malus semper præsumitur esse malus.

Hujus Regulæ supra meminimus, ad rubricam hujusmodi. Intellige autem hanc Regulam de eodem genere mali. Nec enim is, qui semel adulter est, statim homicida, fur, vel alio crimine obstrictus præsumi debet, præcipue si de vitis oppositis agatur; veluti sunt, avaritia & prodigalitas, audacia & timiditas, sive nimia animi abjectio. Unde quod aliâ juris Regulâ dicitur, *Defectat peccator, quia offendens in uno, factus est omnium reus*, ad ipsa peccata referendum non est, sed, in-

terprete Innoc. II. quantum ad vitam æternam. Sicut enim, si peccatis omnibus esset involutus, ita si in uno tantum maneat, æterna vitæ janua non intrabit, in c. fin. de poenit. dist. 5.

Et cum hæc Regula solâ juris præsumptione nitatur, facile refellitur adhibita probatione in contrarium, comprobando scilicet, eum, qui semel malus fuit, se emendasse, iustoque dolore peccatum suum eluisse: ulterius enim malus dici non debet, can. Errum cum can. seq. dist. 50. Exce-

Excepto perjurio, cui etiam post emendationem amplius non creditur, *cap. Testimonium* § 4, *De testib.* Ratio hujus Regulae est, quod animi mutatio non praesumatur: cum mutata sit quid facti, & idcirco probandum est, *l. 2. D. De jur. & facti ignor.* E contra is, qui semel bonus fuit, semper praesumitur bonus, *cap. Mandato* 6, *De praescript. ob eandem rationem.* Huc spectat responsum Me-

nandri J. C. in *l. Non omnes* § 5, *A barbaris D. Dere milit. A barbaris*, inquit, remissos milites ita restitui oportere Et Adrianus rescripsit, si probabunt se captos evasisse, non transfugisse; sed hoc licet liquidò constare non possit, argumentis tamen cognoscendum est, & si bonus miles antea estimatus fuit, prope est, ut ejus affirmationi credatur: si remansor, aut negligens suorum, aut segnis, aut extra contubernium agens, non credetur ei.

REGULA IX.

Ratum quis habere non potest, quod ipsius nomine non est gestum,

Hæc Regula desumpta est ex *cap. pensul. De sent. excomm. lib. 6*, Convenit cum *l. Si pupilli* 6, § 5, *sed si ego D. De negotiis gest.*

Ratum autem habere dicimur, cum approbamus, quod nostro nomine gestum est, *l. Quo enim* 12, *in princ. D. Ratam rem haberi.* Quod enim nostro nomine actum non est, ratum habere non possumus, quoad hunc effectum, ut nostrum fiat, *juxta hanc regulam.* Pingamus Titium comparasse ædes à Sempronio, et alium contractum cum eo iniivisse, nullâ aliâ, quam utriusque contrahentium contemplatione: profectò fieri non potest, ut ego ratum habendo factum ipsius Titii, obligatum habeam Sempronium; propterea quod contrahentes se invicem tantum obligare voluerint, *per text. in d. l. Si pupilli* 6, § 1, *D. De negot. gest. in l. Servus* 13, *D. De precario, junctâ l. Non omnis* 9, *D. Si cert. pet.* At si mei contemplatione contractus celebratus fuerit, jam rati habitatione meâ quodammodo meus contractus fit, eò quod Sempronius

non Titium, sed me obligatum sibi voluerit, ex subsequenti rati habitatione meâ, *juxta reg. seq. & quæ ibi dicuntur.*

Cæterum obtinuit quoad jacturam rei meæ vel alterius, me ratum habere posse, etiam quod meo nomine gestum non est, ut in specie *l. 3. Cod. De rei vindic. l. Aliena* 20, *in princ. D. De pignor. act. l. 2* § *fin. D. Depositi, l. fin. C. Ad S. C. Maced. & cap. Cura* 11, *De jure patron.* vel si æquitas aliud suggerat, veluti si res mea ab alio vendita sine mandato meo apud emptorem perierit, aut ab eo præscripta sit; possum enim ratam habere hanc venditionem, ut ita à venditore pretium ejus consequar, *d. l. 3, l. Si pecuniam* 9, *C. De negot. g. est. & l. Si eum servum* 23, *D. Si cert. pet.* Unde non obest regula nostræ textus in *l. Eiqui* 7, § *fin. C. Quod cum eo qui in aliena potest.* Quia & ibi recipitur rati habitio in præjudicium ratum habentis; quod fieri posse jam monuimus.

REGULA X.

Rati habitationem retrahere, & mandato non est dubium comparari.

Hæc Regula huc translata est ex *c. pen. De sent. excomm. lib. 6, ex c. fin. De jurejur. eod. lib. & c. Si tibi* 17, *De probat. eod.* Convenit cum *l. Hoc jure* 19 § 1, *D. hoc tit. & l. Vero* 12, *in fine D. De solutionib.* Est autem accipienda, si nomine ratum habentis negotium gestum sit, sicut latius dictum est ad præcedentem Reg.

Et non tantum in contractibus, *l. Si fundus* 16, § 1, *D. De pignor. l. fin. C. Ad S. C. Maced. l. Semper qui* 61, § 1, *D. De reg. jur. sed & in actibus judicialibus, l. Licet* 56, *D. De judic. adeoque in malficiis locum habet, c. pen. De sent. excomm. l. Ex hoc jure D. De reg. jur. Neque interest, rati habitio à præsentate vel ab*

absente facta sit, *juxta doctrinam à Bartolo traditam;* quod in iis, quæ ex mera voluntate alicujus pendunt, non requiratur patris præsentia, *Bart. ad Pomponium num. 1, D. De neg. gest. & in proposito argumento probat textus in l. Si filius familias* 18, *D. Ad S. C. Maced. in l. fin. C. eod. tit.*

Hæc autem rati habitio non tantum verbis fit, verum etiam re ipsâ, ex responso J. C. Pauli, *in l. Paulus* 3, *D. Ratam rem hab.* De verbis, res in confesso est. Re ipsâ, veluti si dominus à procuratore falso inchoatam litem persequatur, *d. l. Paulus* § 1, vel si quis ex contractu suo nomine ab alio inito ipse experietur; censetur enim eo ipso con-

Zzz 3

tractum